

Marie Pujmanová: Pacientka doktora Hegla

Tento malý soubor otázek by vás měl navést k některým interpretacím díla Pacientka doktora Hegla od Marie Pujmanové z roku 1931. Otázky jsou rozděleny do částí „Před čtením“, „Během čtení“ a „Po čtení“ dle toho, kdy je výhodné si je zodpovědět. Z otázek si vybírejte ty, které vám osobně připadají užitečné. U každého nadpisu je však vyznačeno, kolik otázek minimálně byste v dané fázi měli zvolit (celkem 6, z toho alespoň jednu před čtením, jednu během čtení a dvě po čtení)

1. Před čtením (zodpovězte právě jednu otázku)

- 1.1. Titulní postava (ona pacientka) je dívka na gymnáziu před maturitou. Uvažujte, co asi bývalo pro dívky tohoto věku **klíčové** (nad čím uvažovaly, které problémy řešily...) v **době napsání románu** (30. léta 20. století) a co **dnes**.

2. Během čtení (zodpovězte alespoň jednu otázku)

- 2.1. Všimněte si, jak se postavy **vzájemně oslovují**. Je toto jejich jednání něčím **příznačné**?
- 2.2. Všimněte si, které události v próze **nejsou vyřčeny**. **Proč** autorka zamlčuje právě tyto scény? Jaký **efekt** to má na čtenáře?
- 2.3. Po **3. kapitole**: V komentáři Marie a Emila Lukešových ve vydání České knižnice (Host, 2012) se píše, že se třetí kapitola věnuje „**nejednoznačnému Heglovu portrétu**“. Je toto tvrzení podle vás pravdivé? Jestliže ano, v čem ona nejednoznačnost spočívá? Jak na vás dr. Hegel působí? Liší se něčím to, jak je **představován vypravěčem** a jaký **obraz o sobě** buduje on sám?
- 2.4. Po **11. kapitole**: z dobové reklamy reprodukované níže dovoďte, co za lék je asi onen zmiňovaný **Agomensin**. Mohlo být setkání s tímto lékem pro Járu zásadní v jeho vnímání celé situace? Proč?

Déle **10** roků ordinuje se

Agomensin „Ciba“

s nejlepším úspěchem u amenorrhoe,
oligomenorrhoe, hypoplasie, příznaků
vymizení funkce vaječnickové v
menopause

Tabletky
v lahvičkách s 20 kusy
Nemocn. balení se 100 kusy

★

Ampulky
v krabičkách s 5
a 20 kusy

Société pour l'Industrie Chimique à Bâle * Suisse
Hlavní sklad: Dr. F. Richter, Praha X. Žižkova 10⁸

3. Po čtení (zodpovězte alespoň dvě otázky)

- 3.1. Proč zní asi **poslední věta** prózy právě takto? Může být tato věta v něčem **zásadní** pro porozumění dílu či jeho titulní postavě?
- 3.2. Posuďte, jaký mají hlavní postavy (Karla, Jára, dr. Hegel, příp. jeho žena) **vztah ke svým rodinám** a k rodinám ostatních hlavních postav. O čem to **může vypovídat**?
- 3.3. Navraťte se k 14. kapitole, v níž se objevuje několik **obecnějších a obrazných tvrzení** („[t]eprv katastrofy, co přijdou na tu lásku, vysvlékají lidi“, s. 185; „když se člověk vrací z hokynářského krámu, trochu slanečků a petroleje přece mu natáhne do šatů“, „lásce prospívají překážky, a zase přišlo jaro se svou pastí“ a „třetí rok je lásce osudný“, s. 188). Jsou **platné**? Proč myslíte?
- 3.4. Pokuste se analyzovat, co je vlastně Karliným **cílem**, o co jí jde. Je něco, co byste jí řekli, kdybyste byli **psychologem** či **psycholožkou** (resp. terapeutem či terapeutkou)? **Které postavy** byste v této roli **radili nejraději** a **jak by vaše rada zněla**?
- 3.5. Přečtěte si **Komentář** Emila a Marie Lukešových ve vydání České knižnice (Host, 2012, s. 313–325). Zvažte, v čem mohou být užitečné pro vaše vnímání díla zde zmiňované **dobové reakce** kritiků a **údaje z autorčiny poetiky a života**. V čem dále vám komentář v pochopení díla pomohl (další případné podněty vám může dát i ediční zpráva v tomtéž vydání, s. 341–345)?
- 3.6. Přečtěte si o tomto díle tzv. **Seminář České knižnice** od Andrey Králíkové (na adrese https://www.kniznice.cz/pro-skoly/download/132_575acc4aaa270f094aaeb3363e2eeb41), jež podává vhled do jednotlivých oblastí. Pokuste se přijít na to, v čem takovéto uvažování o žánru knihy, o její kompozici, o tématech a motivech, časoprostoru, vyprávěči a postavách atd. **konkrétně** pomáhá nalézt interpretaci díla či detaily, kterých si čtenář při prvním čtení nemusí všimnout. Souhlasíte s tím, že „román Marie Pujmanové tematizuje **hledání vlastní identity**, definování pozice v tomto světě“ (s. 8)? Tvrzení buď vyvráťte, nebo doložte textem prózy.
- 3.7. Podívejte se na **filmovou verzi** díla z roku 1940 (v režii Otakara Vávry). Posouvá se nějak **vyznění díla** oproti knižní verzi? Všimněte si např. Karliných **prvních setkání či rozhovorů**: s dr. Heglem (po operaci), s paní Heglovou, se svým novorozeným synem – v čem jsou odlišné?